

Oplegvel

1.	Onderwerp	Schakeljaar Voortgezet Speciaal Onderwijs-Middelbaar Beroepsonderwijs		
2.	Rol van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland	Basistaak en Platformtaak (RBL is opgenomen in GR, arbeidsmarktbeleid is een platformtaak)		
3.	Regionaal belang	Het schakeljaar is een regionale voorziening. Leerlingen komen uit alle Holland Rijnland gemeenten.		
4.	Behandelschema: DB Colleges PHO DB Gemeenteraad DB AB Gemeenteraad	Datum: Informerend	Datum: Adviserend	Datum: Besluitvormend
			15-11-2017	16-11-2017 13-12-2017
5.	Advies PHO	Positief advies.		
6.	Reden afwijking eerdere besluitvorming en wijze afwijken	N.v.t.		
7.	Essentie van het voorstel <i>(annotatie zoals op agenda staat)</i>	Met het opheffen van de REA-Topklas is het aantal uitvallers van de jongeren afkomstig van het Leo Kannercollege op het mbo toegenomen. Met een schakeljaar willen de betrokken partijen deze jongeren met autisme de kans geven op het mbo. De additionele kosten voor een kleine klas en extra begeleiding worden gedeeld door mboRijnland, de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en Holland Rijnland		
8.	Inspraak	Nee		
9.	Financiële gevolgen	Binnen begroting Holland Rijnland € 101.309 incidenteel (2018-2023) € 1.705 structureel over een periode van 5 jaar (met evaluatiemoment in 2021)		
10.	Bestaand Kader	- Wet Educatie en Beroepsonderwijs - Wet op de Expertisecentra - Wet Passend Onderwijs - Regeling Regionale Aanpak Voortijdig Schoolverlaten		
		Eerdere besluitvorming:		
11.	Lokale context (in te vullen door griffier)			

Adviesnota AB

Vergadering: Algemeen Bestuur
Datum: 13-12-2017
Tijd: 20:00
Locatie: Gemeentehuis Alphen aan den Rijn
Agendapunt: 07
Kenmerk: ADV-17-00992

Onderwerp:

Schakeljaar Voortgezet Speciaal Onderwijs-Middelbaar Beroepsonderwijs

---

Beslispunten:

1. *In te stemmen met het vormgeven van een schakeljaar om de overgang VSO-MBO te faciliteren.*
2. *Het instellen van een schakeljaar voor 5 schooljaren (2018-2019 tot en met 2022-2023) mede te financieren, onder de voorwaarden:*
  - *Reguliere kosten worden gedragen vanuit de reguliere bekostiging van mboRijnland*
  - *De additionele kosten worden gelijkelijk verdeeld tussen de Samenwerkingsverbanden passend onderwijs, Holland Rijnland en mboRijnland.*
3. *De additionele kosten voor Holland Rijnland van €109.833 voor de schooljaren 2018-2019 tot en met 2022-2023 te financieren uit:*
  - a. *de reserve Regionaal Bureau Leerplicht van €45.882;*
  - b. *de eerste tranche afwikkeling Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Rijn Gouwe 2016, van € 55.427;*
  - c. *het budget inclusieve arbeidsmarkt van € 8.524 wat neerkomt op € 1.705 per jaar.*

Inleiding:

Het inzetten op een betere overgang van het voortgezet speciaal onderwijs naar het reguliere middelbaar beroepsonderwijs is één van de speerpunten van het tegengaan van voortijdig schoolverlaten. De maatregel overgang VSO-MBO is opgenomen in het VSV programma Op naar de Finish.

In deze overgang bestond tot het schooljaar 2015-2016 de REA-topklas. Deze Topklas bood jongeren met een diploma vmbo-theoretische leerweg en met autisme een traject van VSO naar het reguliere MBO. De financiering van de REA-topklas is wegge gevallen doordat het Leo Kannercollege geen budget meer over kon hevelen naar het MBO en het voor ROC Leiden niet alleen te financieren is.

In het PHO Maatschappij is het opheffen van de REA-topklas meermaals aan de orde geweest. Het PHO heeft gevraagd of er alternatieven zijn om dit te compenseren.

Het voorstel is het wegvallen van de REA-topklas langs twee lijnen te compenseren:

1. Intensiveren in het realiseren van doorgaande lijnen in de overgang van VSO naar MBO, met name de jongeren met vmbo-tl diploma
2. Het instellen van een schakeljaar om de overgang VSO-MBO te faciliteren

Beoogd effect:

Realiseren van doorgaande lijnen VSO-MBO door het instellen van een schakeljaar voor leerlingen met autisme.

De inzet is het percentage uitvallers vanuit het Leo Kannercollege naar het MBO te laten dalen van 60% in 2015-2016 naar maximaal 20%.

Argumenten:

1.1 Uitval na doorstroom VSO naar MBO is hoog

De overgang van het VSO naar het reguliere middelbaar beroepsonderwijs blijkt uit landelijke cijfers een risicovolle overstap. Uit een analyse van het Regionaal Bureau Leerplicht blijkt dat in onze regio vooral jongeren afkomstig van het Leo Kannercollege vaak uitvallen in het mbo. Dit zijn jongeren met een diploma vmbo-theoretische leerweg (tl). Het afgelopen schooljaar (2016-2017) bleek dat 13 van de 22 overgestapte jongeren uitgevallen zijn in het eerste jaar, op verschillende ROC's.

De redenen van uitval hangen samen met de beperkingen van jongeren met autisme. Ze gaan van de geborgen omgeving met kleine klassen in het VSO naar een groot mbo met grotere klassen. Zaken die inherent zijn aan het mbo, als wisselende roosters en locaties, onvoorziene veranderingen en stages, vormen obstakels voor deze doelgroep. De overgang van jongeren met vmbo-tl diploma is extra lastig omdat de focus op het speciaal onderwijs gericht is op het theoretisch ingestelde vmbo-diploma en minder op de beroepsvaardigheden die op het mbo gevraagd worden.

2.1 Begeleiding in overgang VSO-MBO wordt geïntensiveerd

Een deel van de overstappers van de Leo Kannercollege naar het MBO is succesvol door een warme overdracht en intensieve begeleiding. Dit schooljaar wordt opnieuw gewerkt aan verbeteringen door bijvoorbeeld:

- per leerling vroegtijdig nog beter de bijzonderheden in kaart te brengen;
- te zoeken naar aanvullende activiteiten per leerling die de overstap een grotere kans van slagen geven;
- intensivering van de samenwerking ruim voor en na de daadwerkelijke start met een mbo opleiding.

2.2 Alternatief aanbod ontbreekt

Het ontbreekt aan een alternatief aanbod. Dit heeft onder andere te maken met het ontbreken van speciaal- en praktijkonderwijs op mbo-niveau. Het Rea-college (Heliomare) is een alternatief voor een kleine groep jongeren, maar heeft strenge toegangsvoorwaarden (er moet sprake zijn van Ernstige Schoolbelemmeringen, te bepalen door een verzekeringsarts van het UWV) en wordt pas vanaf 18 jaar gefinancierd. De entree-opleiding is alleen voor jongeren zonder diploma, dus niet toegankelijk voor jongeren mét diploma van het Leo Kannercollege. Het bekostigingsmodel voor het reguliere mbo is niet toereikend voor het creëren van kleinschalig mbo-onderwijs met kleine klassen en een extra instructeur ter ondersteuning.

2.3 Gevolgen schooluitval zijn maatschappelijk aanzienlijk

Uitval uit het onderwijs, in het bijzonder van jongeren met autisme, is een zeer negatieve ervaring. Het kan zorgen voor minder zelfvertrouwen, thuiszitten, gebrek aan perspectief en vervlogen toekomstdromen. Ook zorgt schooluitval voor veel extra kosten voor de maatschappij. Jongeren zonder diploma hebben bijvoorbeeld

minder perspectief op regulier werk, vaker een uitkering en hebben vaker hulpverlening nodig. Na uitval wordt door gemeenten en RMC gezocht naar een alternatief traject, bijvoorbeeld het Rea-college of begeleiding naar werk vanuit de Participatiewet. De kosten van dergelijke oplossingen zijn aanzienlijk.

3.1 Schakeljaar biedt oplossing voor wegvallen REA-topklas

De REA-Topklas bood een traject van een jaar, gericht op doorstroming naar het reguliere MBO. Uit uitstroomgegevens van de jaren 2010-2014 blijkt dat dit traject redelijk succesvol werkte voor deze doelgroep en dat veel van hen doorstroonden naar het reguliere MBO. De opzet is met een schakeljaar een vergelijkbaar traject aan te bieden.

Het Leo Kannercollege, mboRijnland, de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs van de Duin & Bollenstreek, Leidse Regio en Midden Holland & Rijnstreek en het Regionaal Bureau Leerplicht onderzochten op welke wijze het mogelijk is om een gezamenlijk schakeljaar te starten. Jaarlijks worden 12 uitstromende jongeren met vmbotl diploma geselecteerd waarvan duidelijk is dat zij niet in één keer in kunnen stromen op het mbo maar met een jaar schakelen wel in staat zijn een diploma op mbo-niveau te halen. De selectie vindt vroegtijdig op het Leo Kannercollege plaats, in nauwe samenwerking met het mboRijnland. Het Leo Kannercollege heeft een regiofunctie voor jongeren met autisme, daarom is het schakeltraject bedoeld voor jongeren uit geheel Holland Rijnland (Bijlage 1 voor de herkomstgegevens van de leerlingen van het Leo-Kannercollege). Eventueel kunnen ook jongeren uit deze doelgroep van andere scholen geplaatst worden in het schakeljaar, zoals jongeren van de Parkschool.

3.2 Schakeljaar biedt geëigend leerklimaat voor leerlingen

Het doel van het schakeljaar is om leerlingen te laten wennen aan het MBO en ze succesvol door te laten stromen naar een reguliere opleiding. De leerlingen krijgen in een kleine klas onderwijs en kunnen zo in hun eigen tempo kennismaken met het MBO. Onderdelen van het schakeljaar zijn het volgen van een aantal algemene vakken, (snuffel)stages, meelopen bij opleidingen, werken aan competenties en persoonlijke begeleiding. Leerlingen staan ingeschreven bij mboRijnland en volgen een deel reguliere vakken van een vijftal vooraf geselecteerde opleidingen (o.a. ICT en Laboratoriumonderzoek). Dit zijn vakken uit diverse opleidingen die regelmatig de vervolgkeuze zijn van deze doelgroep.

3.3 Bestuurlijk draagvlak is geborgd

Wethouder Henk Hoek (Kaag en Braassem), burgemeester Liesbeth Bloemen (Zoeterwoude) en bestuurslid van mboRijnland Ricardo Winter, zijn vanuit het OOGO Leidse Regio bestuurlijk trekkers van dit initiatief. Gezien de afkomst van de jongeren van het Leo Kannercollege uit heel Holland Rijnland, is een oplossing op de schaal van Holland Rijnland nodig.

a. Financiering en sturing is gezamenlijke verantwoordelijkheid

MboRijnland zal de reguliere bekostiging en begeleiding vanuit passend onderwijs inzetten. Echter is voor deze doelgroep meer nodig dan dat binnen de reguliere faciliteiten van het mbo geboden kan worden. Met name de geringe klasgrootte (een gemiddelde klas heeft 22 leerlingen, deze klas maximaal 12) en de constante extra

ondersteuningsbehoefte in de klas, zorgen ervoor dat additionele middelen nodig zijn bovenop de reguliere mbo-bekostiging.

De additionele kosten voor een klas van 12 leerlingen met een extra instructeur, bedragen circa € 65.900,-. Het voorstel is om deze additionele kosten gelijkelijk te verdelen over de samenwerkingsverbanden passend onderwijs van de Duin & Bollenstreek, de Leidse Regio en Midden Holland & Rijnstreek, het mboRijnland en (de gemeenten van) Holland Rijnland. Deze organisaties zijn samen eigenaar en daarmee verantwoordelijk voor het schakeljaar. De jaarlijkse kosten voor Holland Rijnland bedragen hiermee € 21.967. Gezien de structurele aard van de doelgroep en de investeringskosten voor het opzetten van een schakeljaar, wordt een minimale duur van 5 schooljaren voorgesteld. Dit is voor mboRijnland een expliciete voorwaarde om mee te doen.

3.4 Financiering is mogelijk uit budget reserve RBL

Bij Holland Rijnland is nog een reserve aanwezig die is gevormd door de inbreng van de beginbalans van het voormalige Regionaal Bureau Leerplicht per 01-01-2007. De behoefte aan deze reserve is komen te vervallen.

Wij stellen voor deze reserve (van € 45.882) vrij te laten vallen en in te zetten voor het opzetten van het schakeljaar en de exploitatie daarvan voor de eerste vijf jaar.

De besteding van de reserve van het RBL is op voorwaarde van een positieve advisering van het PHO Maatschappij aan het DB en een positief besluit van het DB om het ter besluitvorming voor te leggen aan het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland.

3.5 Financiering is mogelijk uit budget arbeidsmarktbeleid

Het investeren in scholing is een belangrijk onderdeel van het arbeidsmarktbeleid. Het wegvallen van de contributie aan het regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Rijn Gouwe heeft ertoe geleid, dat er nog middelen beschikbaar zijn. Verder zijn door opheffing van het RPA middelen uit voorgaande jaren teruggestort. De bijdrage aan het platform voor 2016 (€ 55.427) is in 2017 terug gestort aan Holland Rijnland. Wij stellen voor dit bedrag in te zetten voor het schakeljaar.

Resteert een nog te dekken bedrag van € 8.524. het voorstel is dit te dekken vanuit de reguliere begroting van Holland Rijnland uit het budget Inclusieve arbeidsmarkt. Dat komt voor de looptijd van vijf jaar op een bijdrage van € 1.705 per jaar.

Kanttekeningen/risico's:

1.1 Reikwijdte passend onderwijs mbo is een discussiepunt

Het mbo krijgt momenteel geen geormerkte middelen voor passend onderwijs. Voor het voortgezet onderwijs zien de samenwerkingsverbanden passend onderwijs toe op inzet van de middelen. De vraag komt naar voren of het aanbieden van het schakeljaar niet gefinancierd moet worden door het mbo.

Het mbo heeft nu wel de verantwoordelijkheid genomen om een deel van de kosten samen met de Samenwerkingsverbanden VO-VSO/PrO te financieren.

Financiën:

Zie de uiteenzetting bij de argumenten.

Communicatie:-

Evaluatie:

De voortgang van het schakeljaar en de uitstroomcijfers van de deelnemers worden jaarlijks gerapporteerd aan de regie- en werkgroep VSV. In de regiegroep zitten vertegenwoordigende wethouders van gemeenten en de bestuurders van de mbo-instellingen en samenwerkingsverbanden. In dit gremium wordt de inrichting van het schakeljaar vastgesteld en waar nodig bijgestuurd. Het PHO Maatschappij wordt op de hoogte gehouden van de voortgang.

In 2021 wordt het schakeljaar geëvalueerd. Op dat moment wordt bepaald of het wordt voortgezet en op welke wijze het vanaf 2023 structureel gefinancierd wordt.

Bijlagen:

Bijlage 1: woonplaats leerlingen Leo Kannercollege

**Vergadering Holland Rijnland
Algemeen Bestuur
Besluit**

Bijlage 1: woonplaats leerlingen Leo Kannercollege

Gemeente	Aantal	Percentage
Totaal	296	100,0%
Leiden	47	15,9%
Alphen aan den Rijn	42	14,2%
Katwijk	34	11,5%
Zoetermeer	21	7,1%
Teylingen	20	6,8%
Haarlemmermeer	18	6,1%
Kaag en Braassem	16	5,4%
Voorschoten	13	4,4%
Leiderdorp	12	4,1%
Oegstgeest	11	3,7%
Hillegom	9	3,0%
Lisse	8	2,7%
Nieuwkoop	8	2,7%
Leidschendam- Voorburg	6	2,0%
Wassenaar	6	2,0%
Noordwijkerhout	4	1,4%
Den Haag	4	1,4%
Noordwijk	3	1,0%
Waddinxveen	3	1,0%
Westland	3	1,0%
Zoeterwoude	3	1,0%
Bloemendaal	1	0,3%
Bodegraven Reeuwijk	1	0,3%
Lansingerland	1	0,3%
Zandvoort	1	0,3%
Zuidplas	1	0,3%